

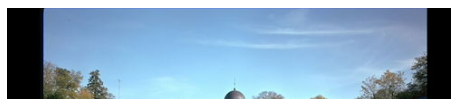

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Kasteeldomein van Duras en omgeving

landschappelijk geheel

ID: 135125 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135125>

Provincie

Limburg, Vlaams-Brabant

Gemeente

Sint-Truiden, Zoutleeuw

Deelgemeente

Duras, Gorsem, Runkelen, Sint-Truiden, Wilderen, Zoutleeuw

Straat

Onbepaald

Locatie

Duras, Gorsem, Runkelen, Sint-Truiden, Wilderen (Sint-Truiden), Zoutleeuw (Zoutleeuw)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

3 136 603m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: [dreven \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/128\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/128),
[hoogstamboomgaarden \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1702\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1702),
[kasteeldomeinen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2114\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2114), [parkbossen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1663\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1663), [walgrachten \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1153\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1153),

[watermolens \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/498\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/498)

Datering: 18de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/18>)

Inventarisatie ankerplaatsen Landschapsatlas 2001

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1101>) (inventarisatie: van 01-11-2000 tot 28-02-2001)

Beschrijving

Het kasteeldomein van Duras is een uitgestrekt landgoed van circa 134 hectare in het zachtglooiende vochtig-Haspengouw ten noordwesten van Sint-Truiden. Door zijn ontstaan, evolutie en bestanddelen is het uitzonderlijk en bepalend voor de inrichting en organisatie van het landschap.

Het kasteel is in oorsprong een feodale burchtsite, zetel van de graven van Loon, later de graven van Duras. De burcht werd eind 18de eeuw gesloopt en vervangen door een classicistisch landhuis (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/84280>), opgevat als een zogenaamde 'villa rustica' naar Palladiaans model en onderdeel van een echte *ferme ornée*, een toentertijd vooruitstrevend en in Vlaanderen zeldzaam concept. De overgang van *ferme ornée* naar kasteelpark in vroege landschappelijke stijl gebeurde rond 1820. Naast het park ten noordoosten van het kasteel werd toen ook een nieuwe moestuin aangelegd. Het voorplein werd een statige erekoer, opgevat als een rechthoekig symmetrisch erf tussen de drie kasteelvleugels. De gekasseide oprit loopt rond een centrale graspartij met achthoekig waterbekken en fontein. In de loop van de 19de eeuw werd het kasteeldomein verder uitgebreid, sedert 1864 met een vrijstaande boerderij.

De topografische kaart opgenomen in 1871 toont de toestand van het kasteeldomein zoals het ook grotendeels is bewaard. De toegangen tot het landgoed zijn naar datering en belangrijkheid gedifferentieerd in vormgeving en materiaalgebruik. De hoofdtoegang ligt op een vijfsprong van dreven en is aangelegd als een ovaal plein, rondom beplant met lindenbomen en afgebakend met kettingen tussen hardstenen kettingpalen, later geassembleerd met een smeedijzeren hek. De oorspronkelijke, rechte oprijlaan vertrekt vanaf een classicistisch toegangshek als een gekasseide bosdreef, maar is nu in onbruik geraakt. Enkel het gedeelte vanaf de vijfsprong wordt thans als oprit benut. De tweede, afbuigende oprijlaan naar het kasteel wordt eveneens afgesloten door een classicistisch toegangshek. Het ereplein is bereikbaar via een dubbelbogige brug over de ringgracht. Op de aansluitende keermuur staat een fraaie, monumentale afsluiting in empirestijl met een centrale hoofdboort en twee haaks ingeplante zijpoorten. Van vier nagenoeg identieke, eenvoudige poorthekken tenslotte staat er één aan de Gorsemdorpstraat, een tweede in de Herestraat als toegang tot het parkbos, één ertegenover naar het Zwartaardebos en een vierde leidt naar de boswachterswoning.

Naar het voorbeeld van de klassieke ganzenvoet heeft het landschapspark drie uitwaaiende assen met uitzicht op het achterliggend landschap, begeleid door zorgvuldig gepositioneerde solitaire bomen en bomengroepen of -gordels in de weilanden langs de Molenbeek. De zichtlijnen zijn verstoord door uitbreiding van de begroeiing. De watergordel rond de haast cirkelvormige kasteelsite fungeert als vijver en is de verlandschappelijkte buitenste ringgracht van de oude castrale motte. Hij wordt gevoed door de Langebeek, een aftakking van de Molenbeek, en ontspringt ten noordwesten uit een kunstmatige met varens

begroeide cascade van gestapelde kalkrots en veldstenen. In de verbreding ten noordoosten liggen vier schilderachtige eilandjes. Een witgepleisterd tuinpaviljoentje staat aan de rand van het meest oostelijke eiland. Een rondweg en afbuigende wandelpaden, waarin ook de toegangen zijn opgenomen, ontsluiten het park. Het huidig padenpatroon gaat terug tot de periode van aanleg maar is vereenvoudigd en bovendien grotendeels dichtgegroeid. Het vijverpad ten noorden van het kasteel loopt over een brugje met eenvoudige maar fraaie brugleuning. De paden lopen door in het noordwestelijke parkbos en aan de overkant van de Herestraat in het omheinde Zwartaardebos. Daar heeft het slingerend bospad een verbinding met de Zwartaardeweg richting Kluiskapel in Zoutleeuw. Het reliëf, aan de rand van het valleigebied van de Gete, is er steiler, met kunstmatige taluds die akkers en resterende fruitweiden begrenzen.

Het zuidelijk deel van het kasteeldomein bestaat uit beboomde gedeelten en grote hoogstamboomgaarden aan weerszijden van de oprijlaan. De monumentale, noord-zuid geëxposeerde en ommuurde moestuin ligt ten westen van het kasteel en is nog slechts beperkt in gebruik. De hoofdingang ervan, met hoog, smeedijzeren hek, ligt in de korte zuidermuur. Leifruit groeit tegen de muur of vrijstaand langs het meesterspad. Van de oude, symmetrisch opgestelde serres blijven er nog een viertal goed bewaard over. De oranjerie aan de noordzijde werd eind 20ste eeuw tot woning ingericht. De boomkwekerij erachter heeft een ommuring met afgeronde hoeken en is toegankelijk langs twee identieke hekken op halve hoogte. Nu is het een grasveld met een centraal waterbekken. Achter de boomkwekerij en leunend tegen de hoge bakstenen ommuring, ligt nog een dienstgebouw met open stelplaatsen. Ten westen staat een architecturaal verzorgd en pittoresk tuinmanshuis uit 1865.

De aansluitende omgeving wordt gekenmerkt door bossen en landerijen met akkers en weilanden. De zogenaamde Grevensmolen (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/22730>) is gesitueerd ten oosten langs de Molenbeek te Gorseem. Deze graanwatermolen dateert wellicht van einde 18de eeuw, maar werd verschillende keren verbouwd. Dichtbij is de omvangrijke gesloten hoeve Schaliewinning (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/23092>) gelegen. Verder behoren ook de éénschepige Onze-Lieve-Vrouwekapel (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/43168>) en de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Ten Hemel (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/23090>) van Gorseem tot het gebied. Langs de kerk leidt een onverharde weg naar een stenen brugje over de Molenbeek. Op historische kaarten is te zien dat deze weg oorspronkelijk ook toegang gaf tot een omgrachte kasteelsite, op de kaart van Villaret aangeduid als 'Château Ruiné'. De weg leidde langs de site verder naar de Molenbeek en vormde ook een toegangsweg vanuit het dorp tot de Gorseem beemden. In het zuiden wordt het gebied begrensd door de Grasweg die de administratieve grens tussen de Limburgse gemeenten Duras en Wilderen en het Vlaams-Brabantse Zoutleeuw volgt. Oorspronkelijk liep deze weg door naar het oosten, langs het nu verdwenen kruispunt met de Belkens Boom Kapel, over de Molenbeek tot aan de Grevensmolen. Deze weg maakt deel uit van het historisch netwerk van veldwegen dat de dorpskouters van Duras en Wilderen doorkruiste en aansluiting bood naar de vier windrichtingen. In de kaartenatlas van de Abdij van Herkenrode uit 1669-1685 wordt deze weg reeds weergegeven vertrekkend bij de 'Keesseleiren Linde' aan het kruispunt met de Kasteellaan.

- Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven 1745, schaal 1:14.400.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).
- Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Eerste editie, Krijgsdepot, uitgegeven in 1865-1880, schaal 1:20.000.

- Luik, Archief van het Bisdomein, Abbaye de Herkenrode, G I 5-9, Kadastraal register van landmeter Peter Meysman, 1669-1685. (raadpleegbaar op <http://www.evequesdeliege.be/evl2/index.php> (<http://www.evequesdeliege.be/evl2/index.php>))

Bron: Ankerplaats 'Kasteeldomein van Duras'. Landschapsatlas, A27002, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel.

Auteurs: [Van den Broeck, Myriam \(https://id.erfgoed.net/auteurs/460\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/460); [Geyskens, Bart \(https://id.erfgoed.net/auteurs/502\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/502); [Bats, Hubert \(https://id.erfgoed.net/auteurs/503\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/503)

Datum: 2001

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\) \(https://id.erfgoed.net/auteurs/501\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/501)

Relaties

Omvat

[Duraslaan \(https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304374\)](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304374)

Omvat

[Kasseiweg Runkelen \(https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304375\)](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304375)

Omvat

Kasteel van Duras (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/84280>)

Omvat

Kasteeldomein Duras (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/303464>)

Omvat

Kasteellaan (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304370>)

Omvat

Ossenwegstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304377>)

Is deel van

Duras (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13903>)

Is deel van

Gorseme (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13921>)

Is deel van

Runkelen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13922>)

Is deel van

Sint-Truiden (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13363>)

Is deel van

Wilderen (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13923>)

Is deel van

Zoutleeuw (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13403>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Kasteeldomein van Duras en omgeving* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135125>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135125>) (geraadpleegd op 24 december 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135125>).

Onroenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring.

(<https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring>)

Juridische informatie

(<https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

[\(//\)](#)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Grevensmolenweg

landschappelijk element

ID: 304442   URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/304442>

Provincie

Limburg

Gemeente

Sint-Truiden

Deelgemeente

Sint-Truiden

Straat

Grevensmolenweg

Locatie

Grevensmolenweg (Sint-Truiden)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

2 825m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: [halfverharde wegen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2206) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2206>),
[molenwegen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2229) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2229>),
[ontsluitingswegen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2219) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2219>)

Context: [watermolens](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/498) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/498>)

[Inventarisatie wegen met erfgoedwaarde](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1216)
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1216>) (thematische inventarisatie,
geografische inventarisatie: van 2016 tot 2018)

De Grevensmolenweg geeft toegang tot de gelijknamige watermolen (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/22730>) op de Molenbeek. Een half verharde zijweg passeert langs de molen en leidt rechtstreeks naar de beek waar de weg overgaat in een onverharde landbouwweg. Deze weg loopt tussen weilanden naar het westen maar loopt dood op een akker. Oorspronkelijk vormde deze weg de toegang tot de nu verdwenen 'Ferme de Stapelbeek' die ingeplant was vlakbij de Molenbeek zoals te zien is op de historische kaarten. De toegangsweg tot de hoeve liep verder door over de akkers tot aan het kruispunt van voetwegen bij de Belkens Boom Kapel. Via dit kruispunt was deze weg een van de mogelijke routes tussen Duras en Sint-Truiden. De weg wordt reeds afgebeeld op een tiendenkaart in de kaartenatlas van de abdij van Sint-Truiden uit 1797. De voetweg wordt hier aangeduid als 't' voetpadt van Grevens molen naar Leeuw' en liep toen helemaal door tot in Zoutleuw.

- Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven 1745, schaal 1:14.400.
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).
- Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.
- NIJSSEN R. & VAN LAERE R. 2012: *Op grond van Sint-Trudo. De kaartenatlas van de abdij van Sint-Truiden 1697*, Sint-Truiden.

Auteurs: Verdurmen, Inge (<https://id.erfgoed.net/auteurs/198>)

Datum: 2016

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Sint-Truiden (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13901>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Grevensmolenweg* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/304442>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/304442>) (geraadpleegd op 24 december 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/304442).

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring
(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)
Juridische informatie
(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed